

КОЛИШНІ ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ КРАЮ

Хто вони і що мали у власності в своїх маєтках? Спробую коротенько повідати, на основі зібраного мною історичного матеріалу. Отже, наприкінці 19 століття у селах нинішнього Зарічненського району найбільшими землевласниками були:

У БОРОВОМУ. Людвиг Антонович Крашевський, дворянин. Мав у власності по спадку 10503 десятини землі, котру здавав в оренду. Водяний млин, що приносив щорічно 700 рублів доходу, винокурний завод - 300 руб. і корчму із 100 руб. доходу.

ВИЧІВКА. Скірмунт Генрих Адамович. Дворянин. Мав у власності 21795 десятин землі. Ця земля була у селах Вичівка, Бродниця, Сварицевичі, Жолкіно. Цікаво, що разом із маєтністю у селі Велятичі, що поблизу Пінська, пан Скірмунт мав аж 26252 десятини землі. Це був один із найбагатших поміщиків Пінського повіту.

ВУЛЬКА – РІЧИЦЬКА. Тепер село Новорічиця. Терлецький Іван Францович, дворянин. Землі - 2977 десятин отримав у спадщину. Мав також корчму із доходом у 80 рублів на рік. Крім того, у Новорічиці ще мав свою власність дворянин Ф. Андрацкий, із котрим Терлецький вступав у судові спори щодо окремих ділянок землі. Відомості про статки Андрацкого відсутні.

відносини. Відомості про маєтності останніх час відсутні.

ПРИВІТІВКА. Терлецький Франц Петрович. Дворянин. Землі мав по спадку 1735 десятин у Привітівці, а загалом - 4758 десятин у різних селах Пінського повіту. У Привітівці йому належав вітряний млин, із прибутком 60 руб. на рік, та корчма із 50 руб. доходу.

РІЧИЦЯ. Теж була земля у власності Франца Терлецького – 3023 десятини, котру він отримав по спадку. Крім нього, зустрічається і прізвище поміщиці Г. Солтан, котра мала у 1864 році борги від маєтку перед казною.

ПЕРЕКАЛЛЯ. Орда Петро Станіславович. Дворянин. Землі мав, по духовному заповіту від 1858 року, 2432 десятини. Окрім неї, мав у власності корчму із прибутком у 25 руб. та від рибної ловлі отримував 50 руб. прибутку на рік.

КУХОТСЬКА ВОЛЯ. Орда Едмунд Іванович. Дворянин. Землі 2446 десятин отримав по спадку, але в обробіток здавав в оренду. Вітряний млин приносив 50 руб. прибутку, корчма – 80 руб. на рік.

ПАВЛІНОВО (КУХОТСЬКА ВОЛЯ). Орда Табіаш (Фабіан) Павлович. Дворянин. Землі - 2194 десятини по спадку. Воловий млин (приводився у рух волами) – 80 руб. прибутку, корчма – 50 руб. прибутку на

Олена Федорівна. Дочка статського радника. Землі 2563 десятини отримала як спадок від батька, що набув її за службу царській короні від 05. 11. 1870 року. Здавала в оренду. Від рибної ловлі в озері отримувала 250 руб. прибутку на рік.

Бельград (по інших відомостях Белоградов) Валеріан Олександрович. Генерал – лейтенант. Землі 1030 десятин отримав за службу 12. 10. 1870 року, здавав в оренду. У 1875 році судився із нобельським священиком Флором Прокоповичем за право ловіння риби в усті річки Прип'ять.

ПЛЯНТА (ЗАОЗІР'Я). Андрейжкович Платон Платонович і Целіна Платонівна, дворяни. Землі 1376 десятин отримали по спадку.

ОСОВА (ГОЛУБНЕ). Михаловські Йосип, Петро, Мартин і Фабіян Антоновичі. Дворяни. Землі 329 десятин отримали у спадок.

ЛЮБІНЬ. Карпович Франц Йосипович. Дворянин. Землі 160 десятин отримав у спадок.

НЕНЬКОВИЧІ. Нелюбович – Тукальський Іван Венедиктович. Дворянин. Землі 3068 отримав у спадок. Крім неї, у маєтку був винокурний завод, що приносив 300 руб. прибутку на рік, та корчма із 50 руб. прибутку.

МУТВИЦЯ. Нелюбович – Тукальський Владислав Вене-

СЕРНИКИ. Восінський Іван Платонович, син священника. 65 десятин. Перебував у спо-рах зі своїми родичами та жи-телями Серник за дану землю.

ІВАНЧИЦІ. Кутіцин Павло Трохимович. Юрист – консуль-тант. Таємний радник. По купчій від 15. 04. 1876 року, отримав 834 десятини землі в Іванчи-цях, котру здавав в оренду. До нього землевласником в селі був поміщик Петро Петрович Ширма, маєток котрого пізні-ше перейшов у власність ро-сійської державної казни.

ПОГОСТ – ЗАРІЧНИЙ. Цер-пінський Адам Степанович. Дворянин. Землі по купчій кріпості – 1379 десятин. Здавав в оренду. Усього в Пінському повіті володів 3037 десятина-ми землі. Крім того, мав водя-ний млин із прибутком у 250 руб. на рік. Рибна ловля приносила річного прибутку 35 руб. та корчма 30 руб. Окрім нього, у переліку землевлас-ників у Погості зустрічаються поміщики А. Завадський, О. Сіцінська, Е. Гаєвський. Відо-мості щодо їх власності поки відсутні.

МУРАВИН. Скірмунт Вікен-тій Касперович. Дворянин. Землі по спадку мав 1442 де-сятини. Здавав в оренду. Усьо-го в повіті володів 1867 деся-тинами. Тримав водяного млина із прибутком у 250 руб. на рік. Крім нього зустріча-ються прізвища дворян Шо-ломіцких, Калаурів, Полхов-ських, із котрими Скірмунт вступав у ділові господарські

рік.

ОЗЕРО (у районі Трьох озер, біля Острівська). Орда Казимир Станіславович. Дворянин. Землі 2050 десятин отримав по купчій кріпості від 30.06. 1859 року. Рибна ловля приносила 100 руб. прибутку на рік.

КУХЧЕ. Орда Петро Аполіна-рович, дворянин. Землі по спадку отримав 2538 десятин. Здавав в оренду.

КУТИН. Величкович Ксено-фонт Миколайович. Гуринович Денис Семенович. Кутасевич Феодосій Григорович. Куцевич Василь Іванович. Ходневич Дмитро Григорович. Черняко-вич Сидір Васильович. Шкльо-да Карл (можливо Карп) Гера-симович. Міщани. Землі 200 десятин, по купчій кріпості від 22.12. 1871 року, придбали у власність в поміщика М. Колб – Селецкого. Ймовірно, усі ці нові землевласники походили з містечка Нобель. Придбавши землю, вони заснували нове село Кутинок, неподалік Кути-на, адже перераховані прізви-ща, за винятком Величкович, до цього часу мають мешканці Кутинка.

Колб Іван Михайлович, таємний радник. Землі 315 десятин придбав згідно купчої кріпості від 12.01. 1851 року. Здавав в оренду.

Стретньов Йосип Емануї-лович. Міщанин. Землі 380 десятин, згідно купчої кріпості від 06.06. 1866 року, придбав у І.М. Колба. Здавав в оренду.

НОБЕЛЬ. Ненарокова (по інших відомостях Ненарокова)

диктович. Дворянин. Землі отримав у спадок 1168 десятин.

МАЛЕ МОРОЧНО (УГО-ЛЕЦЬ) Терлецький Вікенцій Францович. Дворянин. Землі отримав у спадок 731 деся-тину. Корчма давала 50 руб. прибутку на рік.

ВЕЛИКЕ МОРОЧНО. Род-зевич Генрих Антонович. Дворянин. У володінні мав землі в селах Сенчиці, Дуб-чиці. Відомості про кількість і стан маєтку відсутні. Після польського повстання 1863 року уся маєтність була кон-фіскована на користь казни. Сам поміщик разом із дружи-ною був засланий у Сибір. Його донька Марія Родзевич (1865–1944) – відома польська письменниця.

ХРАПИН. Ридзевський Ге-оргій Матвійович. Дворянин. Землі – 2870 десятин отримав по спадку. Володів ще віт-ряним млином, із прибутком 100 руб. на рік, та корчмою – теж із 100 руб. прибутку.

СВІДЕНЬ (земля поміж Мутвицею, Морочно і Голубним). Єсаулов Василь Васильович. Колезький радник. Землі 914 десятин отримано за службу 18. 09. 1870 року, здавав в оренду.

Поданий мною список не є повною інформацією щодо землевласників того часу. Думаю, майбутні відкриття у царині історії та краєзнавства ще немало нас подивують.

Павло ДУБІНЕЦЬ,
краєзнавець